

Приватний вищий навчальний заклад «Медико-Природничий Університет»

м. Миколаїв

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Загальна психологія (з практикумом)
Освітньо-професійна програма	Психологія
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	II рік, семестр 4
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 10 усього годин 300 лекцій 76 семінарські 74 самостійна робота 150
Викладач ПП	Литовченко В.П.
Е-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	Навчальна дисципліна «Практикум з загальної психології» є складовою загальної психології як фундаментальної і базової дисципліни в системі психологічних знань, яка поєднує механізм знань теоретичного і практичного характеру. Вивчення дисципліни передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки майбутніх психологів, зокрема: опанування системою знань про закономірності процесу функціонування психіки та усвідомлення принципів дослідження психічних явищ; формування умінь та навичок використання психологічних методів, методик і засобів до дослідження психічних процесів, властивостей та психічних станів особистості; планування та проведення психологічного дослідження; аналізу та інтерпретації отриманих результатів, формулювання висновків та рекомендацій.
Мета та завдання курсу	Мета дисципліни: - ознайомлення студентів із сучасними теоретичними аспектами та практикою психодіагностичних досліджень; - поглиблення знання про факти, закономірності і механізми психічної діяльності людини; - формування адекватних уявлень про роль і місце відповідних методик в системі психологічної роботи; - формування практично-значущих навичок проведення психологічного дослідження в різних областях психології, які необхідні для професійної діяльності психолога;

	- розширення наукових уявлень про методи дослідження психіки людини. Завдання вивчення дисципліни: - вивчення основних підходів до дослідження психіки людини; - оволодіння навичками ведення, обробки та інтерпретації протоколів спостереження; закріпити на практиці знання про планування та проведення психологічного експерименту; - оволодіння навичками проведення психодіагностичного дослідження, аналізу та інтерпретації отриманих результатів, на основі цього робити обґрунтовані та аргументовані висновки; складання психологічних портретів особистості і т.д; - оволодіння методами психометричної оцінки психодіагностичного засобу і конкретним психодіагностичним методикам; - розробка рекомендацій та діагностичних програм, дослідженню основних психологічних аспектів діяльності людини та колективу; - поглиблення і доповнення знань про факти, загальні закономірності прояву і розвитку психічних процесів, властивостей та психічних станів особистості.
Програмні результати навчання	
Відповідно до застосовування психологічних знань у практичних ситуаціях освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: Загальні: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Фахові: ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. ФК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. ФК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні досягнути таких програмних результатів навчання: ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології	

психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово.

Зміст курсу		
№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кіль-ть годин
1	Тема 1. Предмет психології як науки. Процеси, властивості, стани.	2
2	Тема 2. Походження й розвиток психіки людини	4
3	Тема 3. Напрями, галузі та методи отримання психологічного знання.	4
4	Тема 4. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.	4
5	Тема 5. Сприймання: види та властивості.	4
6	Тема 6. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування.	4
7	Тема 7. Уява і творчість.	2
8	Тема 8. Мислення та інтелект.	4
9	Тема 9. Мовлення. Зовнішнє та внутрішнє мовлення.	4
10	Тема 10. Увага як форма організації психічної діяльності.	4
11	Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.	4
12	Тема 12. Воля як процес. Вольові якості особистості.	4
13	Тема 13. Діяльність як основна форма активності особистості.	4
14	Тема 14. Мотиви та мотивація.	4
15	Тема 15. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.	4
16	Тема 16. Індивідні передумови особистості.	4
17	Тема 17. Психологічна структура особистості.	4
18	Тема 18. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки.	4
19	Тема 19. Задатки та здібності людини.	4
20	Тема 20. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру	4
	Усього:	76
№ з/п	ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ/СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кіль-ть годин
1	Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. Метод спостереження та його характеристика. Спостережливість як необхідно важлива якість психолога	4
2	Тема 2. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи	4
3	Тема 3. Методи дослідження відчуттів.	4
4	Тема 4. Методи дослідження сприймання.	4
5	Тема 5. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті	4
6	Тема 6. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення.	4
7	Тема 7. Методи дослідження уяви.	4
8	Тема 8. Методи дослідження уваги.	4
9	Тема 9. Методи дослідження емоційної сфери	4
10	Тема 10. Методи дослідження волі.	4
11	Тема 11. Методи дослідження особистості.	4
12	Тема 12. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі	6

13	Тема 13. Методи дослідження темпераменту особистості	4
14	Тема 14. Методи дослідження характеру особистості	4
15	Тема 15. Методи дослідження здібностей.	4
	Усього:	74
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кіль-ть годин
1	Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. 1. Скласти тези за змістом розділу «Спостереження» (С.Л. Рубінштейн «Основи загальної психології») 2. Прочитати та законспектувати розділ «Спостереження» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія») 3. Прочитати розділ «Спостережливість як професійно важлива якість людини» (Регуш Л.О. «Практикум із спостереження та спостережливості») Звернути увагу на запропоновані автором вправи для розвитку спостережливості. 4. Написати звіт з проведеного спостереження відповідно до запропонованої «Карти спостережень Скотта»	6
2	Тема 2. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи. 1.Скласти конспект основних положень розділу «З історії психодіагностики» (Бодальов О.О., Столін В.В. «Загальна психодіагностика») 2. Законспектувати основні положення додатку 1. «Етичні принципи проведення дослідження на людині» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія») 3. Законспектувати розділ «Експериментальне спілкування» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія») 4. Прочитати та законспектувати розділ «Типи тестів» з підручника «Основи психології» 5. Скласти анкету на тему « Чому Ви обрали фах практичного психолога». Написати звіт.	6
3	Тема 3. Методи дослідження відчуттів. Написання звітів за методиками: - «Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини» ; - Визначення порогів чутливості; - «Дослідження зорових відчуттів»; - «Вимірювання та оцінка полю зору» (за допомогою периметра Ферстера); - «Визначення зорових просторових порогів розрізнення відстані» (точність окоміру); - «Дослідження тактильного відчуття» ; - «Дослідження м'язово-суглобових відчуттів»;	4
4	Тема 4. Методи дослідження сприймання. Написання звітів за методиками: - «Дослідження пізнавального контролю під час сприймання»; - «Дослідження явищ адаптації та контрасту»; - «Особливості сприймання форми при пасивному та активному дотику»; - «Сприймання часу: оцінка, вимірювання, відтворення, порівняння»; - «Сприймання простору»; - «Вимірювання ілюзії зорового сприймання (ілюзія Мюллера-Лайера)»; - «Дослідження об'єму зорового сприймання» .	4
5	Тема 5. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті. 1. Написання звітів за методиками: - «Об'єм пам'яті»; - Методика дослідження обсягу словесно-логічної пам'яті;	4

	- Методика вивчення продуктивності пам'яті; - Методика «Відтворювання тексту»; - Дослідження ретроактивного гальмування; - «Визначення домінуючого типу запам'ятовування»; - Дослідження відмінностей між впізнанням та відтворенням; - Методика вивчення короткотривалої пам'яті; - Методика вивчення оперативної пам'яті; - Методика дослідження довготривалої пам'яті; - «Методика дослідження безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування»; - Методика дослідження логічної та механічної пам'яті; - Методика «Піктограма»; - Методика «Ретроактивне гальмування»; - Методика дослідження мимовільного запам'ятовування. 2. Розробити комплекс вправ для тренування пам'яті	
6	Тема 6. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення. Написання звітів за методиками: - Методика «Тип мислення»; - Методика дослідження індивідуального стилю мислення; - Дослідження впливу минулого досвіду на спосіб вирішення задач (Методика Лачінса); - Дослідження впливу установки на спосіб розв'язання задач; - Методика «Інтелектуальна лабільність»; - Методика «Порівняння понять»; - Методика «Кількісні відносини»; - Методики «Складні аналогії» та «Прості аналогії»; - Методика «Виділення суттєвих ознак»; Методика «Виключення зайвого»; - Методика «Складання чисел»; - Дослідження аналітичності мислення	4
7	Тема 7. Методи дослідження уяви. Написання звітів за методиками: - Методика вивчення відтворюючої уяви; - Дослідження продуктивності уяви; - Методика «Вигадай розповідь»; - Методика «Наскільки багата Ваша уява?»; - Дослідження індивідуальних особливостей уяви; - Дослідження творчої уяви; - Методика «Ваш творчий потенціал»; - Дослідження креативності за допомогою методики Гілфорда.	4
8	Тема 8. Методи дослідження уваги. 1. Написання звітів за методиками: - «Дослідження вибіркової уваги за методикою Мюнстерберга»; - «Оцінка обсягу уваги»; - «Оцінка переключення уваги за допомогою червоно-чорної таблиці»; - «Дослідження переключення уваги методом додавання цифр»; - «Дослідження розподілу уваги»; - «Оцінка стійкості концентрованої уваги за кільцями Ландольта»; - «Оцінка стійкості та концентрації уваги за буквеною коректурною пробою»; - «Переплутані лінії»; - «Визначення стійкості і концентрації уваги за допомогою тесту П'єрона-Рузера»; - «Вивчення концентрації слухової уваги»;	4

	2. Розробити комплекс вправ для тренування уваги.	
9	Тема 9. Методи дослідження емоційної сфери. Написання звітів за методиками: - Методика «Дослідження диференціальних емоцій» (К. Ізарда); - Дослідження настроїв за допомогою теста Люшера; - Методика вивчення емоційної стійкості; - Методика емоційного спрямування (Б. І. Додонов); - Дослідження емоційного відгукування; - Методика діагностики «перешкод» у встановленні емоційних контактів (В.В. Бойко); - Методика «Дослідження ситуативної та особистісної тривожності» (Спілберг- Ханін).	6
10	Тема 10. Методи дослідження волі. Написання звітів за методиками: - Методика «дослідження суб'єктивного контролю»; - Методика вивчення особливостей вольової регуляції; - «Самооцінка вольових якостей»; - Методика вивчення рівня наполегливості; - Дослідження сили волі	6
11	Тема 11. Методи дослідження особистості. Написання звітів за методиками: - Дослідження типологічних особливостей особистості за К. Юнгом; - Методика визначення спрямованості за Б. Басса; - Методика дослідження типів особистісної спрямованості за Т. Данілової; - Дослідження самооцінки особистості (опитувальник Г.М. Казанцевої); - Дослідження адекватної самооцінки за А. Реан, Я. Коломінський; - Дослідження рівня домагань особистості за допомогою моторної проби Шварцландера; - Дослідження егоцентричної спрямованості особистості (ЕАТ); - Дослідження рівня особистісної зрілості за методикою О.С. Штепи; - Дослідження особливостей психологічних захистів (опитувальник Плутчика-КеллерманаКонте); - Тест смисложиттєвих орієнтацій (М. Рокіч).	6
12	Тема 12. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі. Написання звітів за методиками: - Методика діагностики міжособистісних стосунків (Т. Лірі); - Методика «Атмосфера в групі» (за Ф. Фідлером); - Методика «Соціометрія»; - Методика «Референтометрія»; - Дослідження власного стилю поведінки в конфліктній ситуації (К.Томаса); - Тест «Чи комунікабельні Ви?»; - Тест «Чи здатні Ви впливати на інших?».	6
13	Тема 13. Методи дослідження темпераменту особистості. Написання звітів за методиками: - Методика дослідження темпераменту (ЕРІ) за Айзенком; - Методика вивчення темпераменту за А. Беловим; - Тест на визначення темпераменту за М.М. Обозовим; - Опитувальник для вивчення темпераменту за Я. Стреляу; - Дослідження психологічних властивостей темпераменту (ОСТ) за В.М. Русалова	6

14	Тема 14. Методи дослідження характеру особистості. Написання звітів за методиками: - Методика «Ваш характер»; - Тест «Чи сильний у Вас характер?» за В. Роццаховським; - Дослідження акцентуацій характеру за К. Леонгадом-Х. Шмішеком.	6
15	Тема 15. Методи дослідження здібностей. Написання звітів за методиками: - Методика виявлення «комунікативних і організаторських здібностей» (КОС-2); - Методика визначення творчих здібностей людини; - Виявлення індивідуально-особистісних особливостей особистості в конкретній ситуації (колірний тест М. Люшера); - Тест на перевірку кмітливості.	6
Усього:		150

Пререквізити	Курс “практикум з загальної психології” безпосередньо пов’язаний з дисципліною «Психологія», “Соціальна психологія”, “Педагогічна психологія”, “Вікова та педагогічна психологія”, “Загальна психологія” передбачає оволодіння практичними знаннями щодо психологічного інструментарію. Дисципліна є базовою при вивченні циклу фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін, що входять до навчального плану підготовки практичних психологів.
Кореквізити	Курс є базовим для таких дисциплін, як психологічне консультування, психодіагностика, психологічна корекція, психологічна корекція, вікова психологія
Постреквізити	Післядипломне навчання та також закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім рівнем магістр
Методи навчання	Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Практикум з загальної психології»: • навчальні заняття • самостійна робота студентів • робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет. Види навчальної роботи студентів: • лекція • практичне заняття • консультація • залік З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Практикум з загальної психології» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу

	визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи: • пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.) п • проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем). Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни: 1) <i>за типом пізнавальної діяльності</i>: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний 2) <i>за основними етапами процесу</i>: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка 3) <i>за системним підходом</i>: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль 4) <i>за джерелами знань</i>: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація 5) <i>за рівнем самостійної розумової діяльності</i>: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.
Засоби діагностики	Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, тестовий контроль (I-II рівня) (письмовий та онлайн), вирішення типових практичних завдань. Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання). Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи on line) залік
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль (залік)
Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу	
1. Загальна характеристика методів психології. 2. Метод спостереження та його загальна характеристика. 3. Типові помилки в психологічному спостереженні. 4. Умови ефективного проведення спостереження. 5. Поняття про метод експерименту. 6. Види експериментів у психологічних дослідженнях. 7. Етапи проведення експерименту. 8. Помилки при експериментальному дослідженні та шляхи їх дослідження. 9. Умови ефективного проведення експерименту. 10. Сутність та особливості методу тестів.	

11. Види психологічних тестів.
12. Умови ефективного проведення методу тестування.
13. Техніка проведення психологічного дослідження.
14. Загальна характеристика методу анкетування.
15. Види питань в анкеті (приклади).
16. Основні правила складання анкет.
17. Умови ефективного проведення анкетування.
18. Контент-аналіз як різновид методу вивчення продуктів діяльності.
19. Зміст основних процедур контент-аналізу.
20. Труднощі при проведенні контент-аналізу.
21. Особливості використання схеми спостереження А. Залужного.
22. Аналіз впливу експериментальної ситуації на поведінку досліджуваних (на матеріалі дослідження сприймання студентами нового матеріалу).
23. Особливості тестування навчальних досягнень студентів I курсу спеціальності «Психологія».
24. Особливості дослідження відчуттів у загальній психології.
25. Характеристика методів дослідження уваги людини.
26. Темперамент особистості та його експериментальне дослідження.
27. Характеристика методів та методик дослідження здібностей особистості.
28. Види питань в анкеті (приклади).
29. Етапи проведення експерименту.
30. Особливості формулювання та редагування питань анкети.
31. Специфіка застосування контент-аналізу (на матеріалі методики не завершених речень Б. Форера).
32. Особливості дослідження динаміки абсолютних порогів світлової чутливості в умовах темної адаптації (за допомогою адаптометра).
33. Особливості емпіричного дослідження визначення абсолютних порогів слухової чутливості (за допомогою аудіометра).
34. Дослідження визначення зорових просторових порогів розрізнення (точність окоміру).
35. Дослідження особливостей сприймання форми при пасивному та активному осяганні.
36. Особливості вимірювання обсягу сприймання людини.
37. Визначення особливостей геометричних ілюзій зорового сприймання та їх інтерпретація.
38. Дослідження обсягу короткочасної пам'яті.
39. Вивчення особливостей безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування.
40. Експериментально-психологічні методи дослідження мислення та мовлення людини.
41. Процедура проведення дослідження визначення лабільності ригідності розумових процесів за методикою «Словесний лабіринт».
42. Методика дослідження особливостей наочно-образного мислення на основі методики «Піктограма».
43. Вивчення індивідуально-психологічних особливостей мислення за допомогою методики «Відгадування загадки».

Політика курсу

Навчальна дисципліна «Загальна психологія (з практикумом)» є обов'язковою дисципліною для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія. При вивченні навчальної дисципліни «Загальна психологія (з практикумом)» здобувач виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до занять, підготовку презентацій.

Запізнені завдання (письмові роботи). Здобувачам вищої освіти, які вчасно не мають можливості скласти домашні завдання викладач надає можливість для їх повторного виконання й складання у визначених

ним термін.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Відвідувати усі види навчальних занять; вчасно інформувати деканат про неможливість відвідувати навчальні заняття, складати (перескладати) екзамени, заліки тощо через поважні причини; подати підтверджувальні документи, що засвідчують поважну причину, яка унеможливила відвідування навчальних занять, складання (перескладання) екзаменів, заліків тощо; ліквідовувати академічну заборгованість у встановлені терміни.

Література. Уся література, яку здобувачі вищої освіти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика оцінювання курсу

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 5 модулів. Освоєння навчального матеріалу проводиться упродовж одного семестру. Поточний модульний контроль проводиться шляхом опитування студентів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Засоби оцінювання. Оцінювання навчальних досягнень студентів із дисципліни «Практикум із загальної психології» за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним, проміжним та підсумковим* контролями.

Поточний контроль – це оцінювання (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, написання тестових завдань, контрольної роботи, організації самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування.

При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосується суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення практичного завдання. Тести

обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (презентації) - 5 балів, виконання тестування – 5 балів, виконання самостійної роботи – 5 балів, підсумкової контрольної роботи – 10 балів.

Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою пишеться контрольна робота. Контрольна робота складається з двох частин: теоретичне питання (що потребує поглибленої відповіді) та практична частина. Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі теоретичні та практичні завдання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи.

Критерії оцінки підсумкової контрольної роботи:

9-10 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки. 0 балів - завдання відсутнє.

Практичні заняття проводяться у формі обговорення теоретичних питань теми, опрацювання діагностичних методик та їх проведення. На основі аналізу результатів дослідження студенти систематизують отриману інформацію у вигляді конспектів та схем, оформлених практичних робіт. Отримані результати представляють у вигляді публічних виступів, звітів та презентацій.

Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролі. Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології» є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики на практиці;
- вміння здійснити обробку та аналіз отриманих результатів при дослідженні;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Оцінка «добре» ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки. Відповідь може носити переважно репродуктивний характер, немає цілісності у сприйнятті матеріалу, існують неточності у трактуванні понятійного апарату.

Оцінка «задовільно» ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Відповіді неповні, не чіткі, простежується невміння інтегрувати матеріал, поверхова обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, основні питання теми засвоєні мінімально, або ж не засвоєні, відсутність вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію, мінімальний рівень репродуктивних знань, нема відповідей на допоміжні.

Розподіл балів, які отримують студенти

- опитування на семінарських заняттях - (максимум $56 \times 4 = 20$ б.);
- виконання тестування - (максимум $56 \times 3 = 15$ б.);
- підготовка і проведення спостереження – 5 б;
- підготовка і проведення опитування (анкетування) – 5 б;
- виконання методик (на вибір студента) та написання звіту на основі отриманих результатів – (максимум - 45 б.);
- підсумкова контрольна робота - (максимум 10 балів).

Сумарна кількість – 100 балів

Шкала оцінювання ECTS таким чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Чередниченко Т.В. Практикум із загальної психології. Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 24 с.
2. Курапов А. О., Льошенко О. А., Волинець В.О. Практикум із загальної психології. Модуль “Уява, емоції, воля”. К.: ДІА, 2022. — 256 с
3. Загальна психологія: навч. Посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. — К. : ЦУЛ, 2012. — 296 с.
4. Загальна психологія: Практикум. / В.Волошина, Л.Долинська, С.Ставицька, О.Темрюк – К : Каравелла, 2013. -280 с.
5. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.– К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204с.
6. Практикум із загальної психології. /Зелінська Т.М., Михайлова І.М. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2010. — 272 с.
7. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навчальний посібник. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2012. – 248с.

Додаткова

1. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280 с.
2. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – 464 с.
3. Загальна психологія. / За заг. ред. С. Д. Максименка. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
4. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
5. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 487 с.
6. Психологічна служба : підручник / [А. Г. Обухівська та ін.] ; за наук. ред. В. Г. Панка ; Нац. акад. пед. наук України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи, Всеукр. асоц. практикуюч. психологів. К. : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
7. Сергієнко Н.П. Основи психологічної практики (практична психологія):курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2012 - 84с

Інформаційні ресурси

1. <http://studentam.net.ua/content/view/10813/86/>
2. https://studopedia.com.ua/1_258907_metodi-psihologo-pedagogichnogo-doslidzhennya.html
3. https://pidru4niki.com/1589031555111/pedagogika/organizatsiya_provedennya_pedagogichnih_doslidzen